МОТИВИ

към ПРОЕКТ НА НАРЕДБА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАРЕДБА ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕ РАЗМЕРА НА МЕСТНИТЕ ДАНЪЦИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА ЯМБОЛ

(Наредбата е приета на V заседание на Общински съвет – Ямбол, проведено на 15 февруари 2008г., изм. и доп. VI/13.03.2008г., XVI/30.01.2009г., XLIII/24.01.2011г., V/29.12.2011г., XVI/19.12.2012г., XXIX /27.12.2013г., доп. реш. XV-2 /29.12.2016г., изм. и доп. с Решение № XLI2/31.01.2019г., в сила от 06.02.2019г., изм. с Решение № XIV-5/26.11.2020г., в сила от 10.12.2020г., изм. с Решение № XXIII-17/22.04.2021г., в сила от 10.05.2021г., изм. с Решение № XXXII-7/23.12.2021г., в сила от 01.01.2022г.)

Съгласно изискванията на чл. 28 от Закона за нормативните актове

1. Причини, които налагат приемане на Наредбата

Общината като основна административно-териториална единица със своя собственост и бюджет има отговорността и задължението да се грижи за развитието и благосъстоянието на градската среда и повишаване качеството на живот в нея. За да изпълнява тези отговорности тя трябва да разполага с необходимите финансови средства. Местните данъци по своя характер представляват имуществени данъци, какъвто източник на финансиране са те. Съгласно разпоредбата на **чл. 1, ал. 2** от **Закона за местните данъци и такси /ЗМДТ/**, Общинският съвет определя с наредба размера на местните данъци при условията, по реда и в границите определени с него. С оглед защита на обществения интерес тези правомощия на общинския съвет се лимитират от минимални и максимални граници, установени от законодателя за всеки вид местен данък. С предоставянето на общините на правото да определят размерите на местните данъци се продължава процеса на финансовата децентрализация и се укрепва местното самоуправление, тъй като най-голямо значение за развитието на процеса е повишаването на финансовата самостоятелност и автономност на общините.

Предвид настъпилите промени във външната среда и икономическата обстановка, се налага община Ямбол да откликне на динамиката, съществуваща в развоя на обществените отношения и да бъде извършено актуализиране на местните данъци. Предлаганите изменения засягат размера на данъци, които следва за влязат в сила, считано от **01.01.2025 г.**, а съгласно **чл. 1, ал. 3 и ал. 4** от **ЗМДТ**, когато до края на предходната година общинският съвет не е определил размера на местните данъци за текущата година, те се събират на базата на действащия размер към 31 декември на предходната година и не се допускат изменения в приетите от общинския съвет размер и начин на определяне на местните данъци в течение на годината.

Размерът на повечето данъци в община Ямбол не е променян повече от 10 години. Данъкът върху превозните средства е частично променен през 2019 г. единствено във връзка с изменение на нормативен акт от по-висока степен - ЗМДТ. Основен мотив за запазване на данъчните ставки без промяна за този период е да не се увеличава данъчната тежест за населението и фирмите. В дългосрочен план обаче този подход създава диспропорции спрямо очакванията на населението за нормалното функциониране на общинските служби, пряко насочени към дейности, от които се очаква адекватни решения – обществените ангажименти на общината за местните дейности, в т.ч. ремонти на улична и пътна мрежа, поддръжка на социални и комунални дейности и др. Изискванията от граждани и фирми, относно местните инфраструктури и други проблеми в града се увеличава в пъти повече от това, което общината може да си позволи с досега определените собствени приходи. В същото време за този повече от 10 годишен

период разходите, които прави общината, свързани с предоставянето на вменените ѝ публични услуги във всички сфери се завишиха многократно. Като основни примери могат да бъдат посочени: повишени разходи за електроенергия, вода, горива, МПС, повишени разходи за издръжка на персонала, зает в местните дейности.

Общоизвестни са данните за увеличение на цените на суровини, материали и работна заплата. Измерената годишна инфлация само за периода 31.12.2016г.-31.08.2024 г., по данни на калкулатора на НСИ е 46,4 %. За този период от време, например, минималната работна заплата от 460 лв. през 2017 г. нараства до 933 лв. за 2024 г. Увеличаването на минималната работна заплата от своя страна води до увеличаване на разходите, свързани с обезпечаването на услугите за населението, а именно: за функционирането на органите на местното самоуправление, детските градини, за извършване на ремонти на улична и пътна мрежа, поддръжка на социални и комунални дейности и много други, извършвани от общината. За изпълнението им, тя трябва да има адекватни приходи, които да гарантират изпълнението на всички тези дейности. Ако приходоизточниците останат без изменение в новата бюджетна година, ще има недостиг на ресурси, което ще доведе не само до липса на възможност за разширяване на дейностите на общината, а и до ограничаване на досега обезпечените такива.

Предвид гореизложеното и за продължаване на нормалното финансиране на многократно увеличените разходи в различни дейности и ангажименти на общината, следва да се вземат решения в посока промяна на данъчната политика и да бъдат предприети действия за увеличение размера, формиран от данък върху недвижимите имоти, данъка върху превозните средства /без ставките, касаещи леките автомобили/, патентен данък и туристически данък в размери, съгласно проекта на Наредба и допълнително изложените по-долу мотиви.

I. По отношение Данък върху недвижимите имоти /ДНИ/

Данъчно задължени лица са (чл. 11 от ЗМДТ)

- собственикът на недвижимия имот;
- ползвателят, когато е учредено вещно право на ползване върху имота;
- собственикът на сграда, построена върху държавен или общински имот, е данъчно задължен и за този имот или съответната част от него.
- лицето, на което държавен или общински имот е предоставен за управление;
- концесионерът при концесия за услуга и строителство, а при концесията за добив – данъчно задължен е собственикът, с изключение на случаите, при които в полза на концесионера е учредено вещно право на ползване.

Предвиденият в ЗМДТ диапазон за определяне промила за ДНИ е от 0,1 до 4,5 на хиляда. Действащият към момента промил от **1,98** е приет с решение на Общински съвет Ямбол **№ 16 от 19.12.2012 г.** и до този момент същият не е променян, тъй като освен общински приход, ДНИ от друга страна представлява данъчна тежест за населението, което не може да бъде натоварвано прекомерно, но нарастващите нужди на общността, налагат вземането на решение за неговото повишаване.

Също така, в продължение на години Община Ямбол следва фискална политика на запазване данъчната тежест на данъка върху недвижимите имоти с фокус към повишаване на събираемостта. Анализът на събираемостта през годините показва, че Община Ямбол е достигнала едно трайно ниво на събираемост, което не може да бъде

значително повлияно чрез допълнителни административни процедури. Просрочените задължения за 5-годишния давностен период, в който могат да бъдат установявани и събирани принудително задължения, са незначителна стойност от общия облог за същия период. За голяма част от тези просрочени вземания, общинска администрация е предприела мерки за принудително събиране, в хода, на които е установено, че същите са трудно събираеми или несъбираеми. С оглед на това бюджетът на Общината, в частта на собствените приходи от местни данъци не може да разчита на мерки по събираемостта.

Трябва да се отчете, че съществуват законодателни облекчения и освобождаване от заплащане на данък върху недвижимите имоти на определена категория лица и обекти, които не са от компетенцията на Общински съвет, но в голяма степен са една голяма част от собствени приходи, които не постъпват в бюджета на общината.

От друга страна, данъчните оценки на имотите периодично намаляват поради овехтяването на сградите. Методиката за определяне данъчната оценка на имотите повече от десетилетие не е променяна, не е създаден механизъм, който да я коригира ежегодно и така последната изостава значителна от равнищата на пазарните цени. Инфлацията за последните години не е компенсирана с актуализация на данъчната оценка на имотите, на базата на която се определя размерът на данъка върху недвижимите имоти, като така те също изостават в абсолютна сума от пазарните равнища на комуналните услуги, които общините извършват.

Предложената с проекта промяна на **чл. 8** от действащата Наредба е данъкът да бъде увеличен от 1,98 на хиляда върху данъчната оценка както следва:

1. за жилищни имоти на граждани и фирми 2,5 на хиляда върху данъчната оценка;

2. за нежилищни имоти на граждани – 2,9 на хиляда върху данъчната оценка;

3. за нежилищни имоти на фирми – 2,9 на хиляда върху по-високата между отчетната стойност и данъчната оценка.

В абсолютна стойност на практика увеличението на размера на ДНИ ще бъде незначително, произтичащо от ниските данъчни оценки на имотите на територията на община Ямбол.

Въпреки предложеното увеличение, този вид данък е по-нисък дори в сравнение с по-малки общини като: Белене (3), Тунджа (3,3), Никопол (4,4), Нова Загора (3,8 за жл. имоти), Куклен (3,5), Дългопол (3,6 за ФЛ и 4 за ЮЛ); както и такива от ранга на община Ямбол като: Девня (4), Сливен (2,7), Плевен (2,9 за ФЛ и 3,9 за ЮЛ), Търговище (2,5), Благоевград (2,5), Русе (3), Шабла (3,1).

2. Цели, които се поставят с приемането на Наредбата:

Основна цел, която се поставя с приемането на изменението в Наредбата съвпада с причината – осигуряване на допълнителен финансов ресурс от местни приходи, което ще способства за подобряване платежоспособността на Общината, и нормалното предоставяне на публични услуги на гражданите.

3. Финансови и други средства, необходими за прилагането на наредбата:

Прилагането на Наредбата за изменение на Наредба за определяне размера на местните данъци на територията на Община Ямбол няма да е свързано с

изразходване на допълнителни финансови средства от бюджета на общината, както и с ангажиране на допълнителен човешки ресурс.

3. Очаквани резултати от прилагането, включително финансовите.

С изменението, при запазване на процента на събираемост, ще се повишат реалните приходи, което ще се отрази в положителна посока в приходната част от бюджета на общината, с което ще се създадат предпоставки за по-широки възможности на общината за инвестиране и развитие на инфраструктурата и участие по оперативни програми финансирани с европейски средства, за които е необходимо собствено финансово участие. В същото време, на база данъчна оценка на един имот увеличението е незначително и няма да се отрази съществено в повишаването на дължимия данък за собственика.

Финансовият ефект в лева върху приходите от данък върху недвижимите имоти, при приемане от Общински съвет – Ямбол на предложените размери е обобщен в следната таблица

Вид данък	Текуща ставка – промил	Облог в лв. 2024г.	нова ставка промил	облог след увеличение 2025	Разлика в лв.	Средно увеличение %
ДНИ облог на ФЛ	1.98	1 279 330	2.5	1 688 590	409 260	26
ДНИ облог на ЮЛ	1.98	1 363 525	2.9	1 851 409	487 884	46

Примери на извадени от партидите имоти на ФЛ представят сравнения при съответните предложени изменения:

Имот	Местонахождение	Дан.оценка	ДНИ за 2024 1.98 пром.	ДНИ 2025 2.5 пром.	Разлика
Апартамент 91 кв.м,1-ва зона,ЦГЧ	Д.Благоев бл.2	41 468.10	82.10лв.	103.67лв.	+21.57лв.
Апартамент 61 кв.м.,1-ва зона ,ЦГЧ	Д.Благоев бл.20	29030.90	57.48лв.	72.58лв.	+15.10лв.

Предложеното увеличение запазва нивото на данъка значително под максималното, което обосновава неговата социална поносимост. Съразмерно е и на увеличението на доходите на населението и на инфлацията през последните 12 години.
Извършеният анализ и предложените промени са обосновани, навременни и приемането им ще създаде по-висока устойчивост на общинския бюджет, като създаде положителни промени за община Ямбол и нейните граждани.

4. Анализ за съответствие с правото на Европейския съюз.

Предлаганият проект на Наредба за изменение на Наредба за определяне размера на местните данъци на територията на Община Ямбол е подзаконов нормативен акт, поради което съответствието й с правото на Европейския съюз е предопределено от разпоредбите на Европейската харта за местното самоуправление, директивите на Европейската общност, свързани с тази материя, предвид съответствието на проекта на Наредбата с основния нормативен акт (ЗМДТ) и други закони, предвиждащи изискване и правомощия за събиране на данъци, както и тяхното образуване.